

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

02 серпня 2018 р.

Київ

№ 6-рк

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

Про розвиток конкуренції
на загальнодержавних
та регіональних ринках України

Розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства від 01.08.2018 № 128-01/3645-п, Антимонопольний комітет України

ВСТАНОВИВ:

- (1) До органів Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надходять численні скарги юридичних та фізичних осіб щодо дій/бездіяльності електропередавальних організацій під час надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж, які полягають у відмові в наданні зазначених послуг.
- (2) При цьому, відповідно до пункту 1.3 Правил приєднання електроустановок до електричних мереж, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (далі — НКРЕКП) від 17.01.2013 № 32, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 08.02.2013 за № 236/22768 (далі — Правила приєднання), електропередавальна організація не має права відмовити в приєднанні до її електричних мереж електроустановки замовника за умови дотримання ним вимог цих Правил.
- (3) У поясненнях щодо відмов у наданні послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж електропередавальні організації зазначають, що такі відмови спричинені відсутністю встановлених НКРЕКП ставок плати за стандартне приєднання та/або величини питомої вартості нестандартного приєднання.
- (4) За результатом аналізу нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері надання послуг з приєднання до електричних мереж, Комітетом було встановлено наступне.
- (5) Відповідно до пункту 3.7 «Методики розрахунку плати за приєднання електроустановок до електричних мереж», затвердженої постановою НКРЕКП від 12.02.2013 № 115, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 за № 339/22871 (далі — Методика), щороку до 01 листопада електропередавальні організації надають НКРЕКП розрахункові значення плати за стандартне приєднання та пояснювальну записку, погоджену разом з інвестиційною програмою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі. У пояснювальній записці надаються обґрунтування розрахунків та

зазначається дольовий розподіл за всіма джерелами фінансування розвитку електричних мереж за об'єктами електроенергетики, що використовуються для забезпечення надання послуг із стандартних приєднань.

- (6) При цьому, згідно з пунктом 3.8 Методики, НКРЕКП розглядає надані електропередавальними організаціями розрахункові значення плати за стандартне приєднання і пояснювальні записки та **встановлює на наступний календарний рік** для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя **ставки плати за стандартне приєднання** з урахуванням критеріїв диференціації.
- (7) Разом з тим, відповідно до пункту 4.2 Методики, НКРЕКП розглядає надані електропередавальними організаціями відповідні розрахункові значення питомих вартостей нестандартного приєднання та **встановлює на наступний календарний рік відповідні величини питомої вартості нестандартного приєднання**, визначені відповідно до формули 7 цієї Методики, для кожної електропередавальної організації.
- (8) Відповідно до пункту 1 постанови НКРЕКП від 22.12.2015 № 3019 «Про затвердження ставок плати за стандартне приєднання електроустановок для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на 2016 рік», зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23.02.2016 за № 274/28404, затверджуються ставки плати за стандартне приєднання електроустановок для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на 2016 рік (без податку на додану вартість). При цьому, **відповідно до пункту 3 зазначеної постанови, ця постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування**.
- (9) Одночасно, відповідно до інформації, розміщеної на офіційному веб-сайті НКРЕКП (<http://www.nerc.gov.ua/?news=4992>) «Ставки плати за стандартне приєднання електроустановок для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на 2016 рік, затверджені постановою НКРЕКП від 22.12.2015 № 3019, **офіційно оприлюднено в газеті «Урядовий кур'єр» за № 38 від 26.02.2016 року**».
- (10) У пункті 1 постанови НКРЕКП від 26.01.2017 № 81 «Про затвердження ставок плати за стандартне приєднання електроустановок для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на 2017 рік» затверджені ставки плати за стандартне приєднання електроустановок для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на 2017 рік (без податку на додану вартість).
- (11) Згідно з пунктом 3 постанови від 26.01.2017 № 81 **ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування в офіційному друкованому виданні — газеті «Урядовий кур'єр»**.
- (12) За інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті НКРЕКП (<http://www.nerc.gov.ua/?news=5800>), постанову НКРЕКП від 26.01.2017 № 81 «Про затвердження ставок плати за стандартне приєднання електроустановок для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на 2017 рік» **офіційно опубліковано в газеті «Урядовий кур'єр» № 42 від 03.03.2017**.
- (13) Тобто, у період з 01 січня 2016 року по 26 лютого 2016 року та з 01 січня 2017 року по 03 березня 2017 року електропередавальні підприємства не могли надавати послугу зі стандартного приєднання електроустановок до електричних мереж через відсутність чинних ставок плати за стандартне приєднання.
- (14) Зазначене підтверджується інформацією, наданою тридцять одним ліцензіатом з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, які на вимогу Комітету про надання інформації від 15.05.2018 № 128-29/02-5895 повідомили, що через відсутність чинних ставок плати за стандартне приєднання, ними протягом 2016 – 2017 років було відмовлено замовникам у наданні послуги зі стандартного приєднання 305 разів (88 відмов у 2016 році та 217 відмов у 2017 році).

- (15) Разом з тим постанова НКРЕКП від 31.01.2017 № 148 «Про встановлення величин питомої вартості нестандартного приєднання електроустановок до електричних мереж на 2017 рік» не була опублікована в газеті «Урядовий кур'єр» та, відповідно, не набрала чинності, через що була скасована постановою НКРЕКП від 29.08.2017 № 1055 «Про скасування постанови НКРЕКП від 31.01.2017 року № 148».
- (16) За інформацією, наданою ліцензіатами з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, відсутність затверджених величин питомої вартості нестандартного приєднання електроустановок до електричних мереж на 2017 рік призвело у 2017 році до сімдесяти семи відмов у наданні послуг з нестандартного приєднання.
- (17) При цьому варто зазначити, що на початок липня 2018 року величини питомої вартості нестандартного приєднання електроустановок до електричних мереж на 2018 рік не встановлені та не затверджені.
- (18) Відсутність затверджених величин питомої вартості нестандартного приєднання на 2018 рік призводить до створення умов, за яких в електропередавальних організаціях відсутня можливість якісно та вчасно надавати послуги з нестандартного приєднання у 2018 році.
- (19) Разом з тим, з метою вирішення питання щодо визначення вартості послуги з приєднання, яке не є стандартним, НКРЕКП листом від 07.07.2017 № 7463/17.1.3/7-17 надала електропередавальним організаціям роз'яснення, в яких, зокрема, зазначила, що при наданні послуг з приєднання електроустановок замовника до електричних мереж електропередавальна організація має визначати вартість послуги з приєднання, відповідно до проектно-кошторисної документації.
- (20) При цьому, відповідно до пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 25.07.2017 № 932 (далі — Ліцензійні умови), ліцензована діяльність здійснюється відповідно до Законів України «Про електроенергетику», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок електричної енергії» та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.
- (21) Відповідно до законодавства, яке діє у сфері енергетики, а саме, пункту 3.1 Правил приєднання та пункту 4.1 Методики розрахунку вартості приєднання, розрахунок вартості нестандартного приєднання повинен виконуватись з урахуванням питомої вартості нестандартного приєднання. Інший законний механізм розрахунку вартості нестандартного приєднання, який би був викладений в нормативно-правових актах, відсутній.
- (22) Зазначене вказує на те, що роз'яснення НКРЕКП, за яких обрахування плати за нестандартне приєднання має визначатись відповідно до проектно-кошторисної документації, мають рекомендаційний характер, та за відсутності чинних ставок плати за приєднання, в електропередавальних організаціях відсутні підстави для здійснення розрахунку плати за приєднання та надання відповідних послуг, що підтверджується поясненнями ліцензіатів з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, які зазначають, що визначення вартості послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж, яка (відповідно до роз'яснень НКРЕКП) має визначатись відповідно до проектно-кошторисної документації, можливе лише за умови внесення НКРЕКП відповідних змін до Методики розрахунку вартості приєднання.
- (23) Отже, несвоєчасне затвердження НКРЕКП ставок плати за стандартне приєднання та відсутність затверджених величин питомої вартості нестандартного приєднання може призводити до ускладнення процедури приєднання до електричних мереж та збільшення строків, необхідних для надання послуг з приєднання.

- (24) За таких умов, зазначене вище може створювати додаткові бар'єри для розвитку конкуренції на товарних ринках, на яких електрична енергія споживається як безумовна необхідність провадження господарської/виробничої/підприємницької діяльності.
- (25) Бар'єри розвитку конкуренції, спричинені ускладненням процедури приєднання до електричних мереж, можуть призводити до:
- неможливості для суб'єктів господарювання (інвесторів) визначати на стадії формування бізнес-планів обсягів витрат, необхідних для здійснення приєднання до мереж електропостачання, що у свою чергу унеможливує здійснення оцінки ефективності та привабливості інвестиційних проектів;
 - наднормативної тривалості строків, необхідних для здійснення приєднання промислових та/або комерційних об'єктів;
 - непередбачуваності/непрогнозованості дій надавачів послуг і позапланових витрат отримувачів послуг, та іншого.
- (26) Сукупність наслідків відсутності ставок плати за стандартне приєднання та величин питомої вартості нестандартного приєднання може призводити до неможливості виходу на товарні ринки нових гравців та/або суттєвого обмеження їх чисельності.
- (27) З урахуванням наведеного, ускладнення процедури приєднання до електричних мереж призводить до штучного стримування розвитку конкуренції у всіх галузях народного господарства України, що може призводити до завдання збитків державі, шляхом створення умов, за яких стримується зростання бази оподаткування та відповідно зменшуються податкові відрахування до державного бюджету, а також, за певних умов, до ущемлення інтересів споживачів.
- (28) Разом з тим сукупність наслідків відсутності ставок плати за стандартне приєднання та величин питомої вартості нестандартного приєднання може призвести до погіршення інвестиційної привабливості України в рейтингу сприятливості ділового середовища «Doing Business».
- (29) Враховуючи викладене, з метою розвитку конкуренції на загальнодержавних та регіональних товарних ринках України та на підставі пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України надає Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Встановити та затвердити величини питомої вартості нестандартного приєднання на 2018 рік.
2. Ужити заходів щодо своєчасного затвердження ставок плати за стандартне приєднання електроустановок на наступні календарні роки, які б набирали чинності з 01 січня відповідного календарного року.
3. Передбачити нормативно-правовими актами чинність ставок плати за стандартне приєднання та питомої вартості нестандартного приєднання на відповідний рік до дати набрання чинності відповідними вартісними показниками на наступний календарний рік.

Про результати розгляду цих рекомендацій пропонуємо повідомити Антимонопольний комітет України у десятиденний строк з дня їх отримання.